

Til lovforslag nr. L 78. Skriftlig fremsættelse (5. november 1998)

Justitsministeren (Frank Jensen):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af retsplejeloven. (Styrkelse af samarbejdet mellem retterne og pressen).

(Lovforslag nr. L 78).

Hovedformålet med dette lovforslag er at forbedre massemediernes muligheder for at formidle, hvad der foregår i retssalene. Med henblik herpå foreslås der en række ændringer af retsplejelovens regler om bl.a. aktindsigt, dørlukning, referat- og navneforbud og udformningen af retslistor.

Lovforslaget bygger i vidt omfang på betænkning nr. 1330/1997 vedrørende samarbejdet mellem retterne og pressen. Betænkningen er afgivet af et udvalg under Justitsministeriet med repræsentanter for myndigheder og organisationer m.v., herunder repræsentanter for domstolene og pressen. Betænkningen har været i høring hos berørte organisationer m.v., og betænkningen og høringssvarene har været forelagt Retsplejerådet, som har afgivet en udtalelse om udvalgets forslag.

Det følger af grundlovens '65, at offentlighed og mundtlighed skal gennemføres i retsplejen i videst muligt omfang.

Efter retsplejelovens '29 er retsmøder som udgangspunkt åbne for alle, og det følger også af de nævnte grundlæggende regler om offentlighed, at retsmøder som hovedregel kan refereres offentligt, herunder i den skrevne presse samt i radio og TV.

I praksis er det de færreste, som kan udnytte adgangen til at overvære retsmøder, og massemediernes omtale af retssager har derfor en afgørende betydning for gennemførelsen af offentlighedsprincippet i praksis. Det foreslås på den baggrund at tillægge journalister en række

særlige rettigheder, bl.a. med hensyn til adgangen til aktindsigt og med hensyn til at kunne kære afgørelser om dørlukning, referatforbud og navneforbud.

Efter lovforslaget får journalister en generel adgang til aktindsigt i visse dokumenter.

Det foreslås bl.a., at journalister i straffesager som udgangspunkt skal have mulighed for at gennemse - og eventuelt få kopi af - anklageskrift og retsmødebegæring inden retsmødet, medmindre retsmødet holdes for lukkede døre. Forurettede og vidner skal anonymiseres, og det vil være en forudsætning, at den sigtede/tiltalte forinden har haft tid til at rådføre sig med en forsvarer om, hvorvidt der eventuelt skal begæres dørlukning.

Endvidere skal journalister i straffesager og almindelige civile sager bl.a. som udgangspunkt kunne få aktindsigt i retsbøger, herunder dombøger, medmindre det pågældende retsmøde har været holdt for lukkede døre. Der foreslås den begrænsning i forhold til udvalgets forslag, at der først kan gives aktindsigt i retsbøger, når den pågældende sag er afsluttet (typisk ved dom eller forlig).

Den foreslåede adgang til aktindsigt i straffesager omfatter ikke f.eks. politirapporter, fotos af ofre, straffeattester og forakter samt eventuelle mental- eller personundersøgelser.

Det foreslås endvidere, at journalister, der er til stede i et retsmøde, skal have ret til at udtale sig, inden retten træffer afgørelse om dørlukning eller om referat- og navneforbud. Efter forslaget får journalister også adgang til at kære rettens afgørelser om dørlukning og om referat- og navneforbud. Også for sagens parter udvides kæreadgangen i forhold til i dag.

Forslaget indebærer, at massemediene får en ret til at udtale sig samt en kæreadgang, som andre, der er til stede som tilskuere ved et retsmøde, ikke har. Efter Justitsministeriets opfattelse